

Тиждень з імунізації 24 квітня по 4 травня 2025

**«Вакцинація рятує життя.
Подбайте про себе та рідних — зробіть
щеплення»**

Начальник відділу
КНП ХОР «ОЦМСЗСЖІАД»
Олеся ЛАПТА

Харків 2025

Вакцинація – це...

Вакцинація є одною із найбезпечніших і найбільш економічно ефективних заходів громадського здоров'я у світі.

- Тиждень імунізації покликаний нагадати суспільству про важливу роль імунізації у збереженні здоров'я та профілактиці інфекційних захворювань. Під час загарбницької війни, розв'язаної країною-агресором – російською федерацією, мешканці Харківської області одними з перших прийняли удар та вистояли. Але сьогодні вони продовжують жити в умовах постійного стресу, нестачі медичних ресурсів та руйнування соціальної інфраструктури. Адже, особливо в умовах воєнного стану вакцинація залишається одним із найефективніших методів захисту від небезпечних хвороб та їхніх ускладнень.
- Здоров'я громадян - ключовий пріоритет для Держави, дотримання Національного календаря профілактичних щеплень - важлива умова безпеки як окремої особи, так і суспільства в цілому.
- Масове та регулярне проведення щеплень - це дієвий інструмент контролю над інфекціями, яким можна запобігти вакцинацією, заради майбутнього дітей України!

Актуальність сьогодні:

Лондонська Школа Гігієни та Тропічної Медицини в рамках глобального проекту The vaccine confidence project у 2016 році майже 66 тисячам осіб у 67 країнах дали чотири твердження і просили оцінити їх за шкалою від «повністю згоден» до «цілком не згоден»:

Запитання:	Відповіді в Україні:
<ul style="list-style-type: none">• Вакцинація дітей – це важливо?	<ul style="list-style-type: none">• 12.2% НЕ вважають вакцинацію дітей важливою.
<ul style="list-style-type: none">• Загалом, я вважаю щеплення безпечними?	<ul style="list-style-type: none">• 25% вважають щеплення небезпечними.
<ul style="list-style-type: none">• Загалом, я вважаю щеплення ефективними?	<ul style="list-style-type: none">• 15.5% НЕ вважають щеплення ефективними.
<ul style="list-style-type: none">• Щеплення сумісні з моїми релігійними переконаннями?	<ul style="list-style-type: none">• 11.2% вважають, що щеплення несумісні з їхніми релігійними переконаннями.

Україна:

12.2% не вважають вакцинацію дітей важливою.

25% вважають щеплення **небезпечними**.

15.5% не вважають щеплення ефективними.

11.2% вважають, що щеплення несумісні з їхніми релігійними переконаннями.

Кожна четверта людина в нашій Країні вважає вакцинацію дітей **небезпечною**

Кожен шостий не вірить у її ефективність

Кожен восьмий взагалі **НЕ вважає** питання вакцинації своїх дітей **важливим!**

Що дає вакцинація ?

- Епідеміологічне благополуччя;
- Вакцинація на рівні 95% забезпечує покращення епідемічної ситуації у країні – коли спалахи інфекційних захворювань неможливі;
- Економічне благополуччя;
- Поїздки (міграція) за кордон;
- Вакцинація – унікальна ланка у створенні колективного імунітету – захист навіть тих, хто не вакцинований чи має протипоказання;
- Забезпечує безпеку у дитячих колективах.

Що дає вакцинація? (продовження)

- ❖ Програми вакцинації щороку запобігають від 2 до 3 мільйонам смертей у світі
- ❖ У 2019 році близько 86% немовлят (116,3 мільйона немовлят) у світі отримали 3 дози вакцини проти дифтерії, правця і кашлюку (АКДП), що захищає від інфекційних захворювань, які можуть спричинити серйозні хвороби, інвалідність або смерть.
- ❖ Приватні особи й уряди отримують вигоду від значної економії коштів у результаті профілактики захворювань. Виходячи з вартості хвороб, зокрема витрати на лікування та витрати, пов'язані зі втратою працездатності, яких вдалося запобігти, кожен долар, інвестований у вакцини впродовж Десятиліття вакцин (2011-2020рр.) за оцінки приніс чистий прибуток у розмірі майже 16 доларів США.
- ❖ Два з трьох штамів дикого вірусу поліомієліту було знищено.
- ❖ Зростає кількість країн, які стали вільними від цієї хвороби (тобто Європейський регіон зберігає свій статус вільного від поліомієліту з 2002 року).
- ❖ Зростання кількості комбінованих вакцин (тобто дитину вакцинують від декількох захворювань однією ін'єкцією) зменшує кількість необхідних ін'єкцій.

Законодавча база України з питань імунопрофілактики:

Нормативний акт	Викладка
<p data-bbox="72 478 617 661">Закон України N 2802-XII від 19.11.1992 «Основи законодавства України про охорону здоров'я»</p>	<p data-bbox="658 429 1649 472">Стаття 10. Обов'язки громадян у сфері охорони здоров'я:</p> <p data-bbox="658 478 1201 521">Громадяни України зобов'язані:</p> <ul data-bbox="658 526 1995 708" style="list-style-type: none"><li data-bbox="658 526 1570 615">а) піклуватись про своє здоров'я та здоров'я дітей, не шкодити здоров'ю інших громадян;<li data-bbox="658 621 1995 708">б) у передбачених законодавством випадках проходити профілактичні медичні огляди і робити щеплення;
<p data-bbox="72 865 617 1089">Закон України N 4004-XII від 24.02.1994 «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення»</p>	<p data-bbox="658 769 1160 812">Стаття 5. Обов'язки громадян</p> <p data-bbox="658 818 1056 861">Громадяни зобов'язані:</p> <ul data-bbox="694 866 2026 1090" style="list-style-type: none"><li data-bbox="694 866 2026 955">• піклуватися про своє здоров'я та здоров'я і гігієнічне виховання своїх дітей, не шкодити здоров'ю інших громадян<li data-bbox="694 961 1860 1003">• брати участь у проведенні санітарних і протиепідемічних заходів;<li data-bbox="694 1009 2026 1090">• проходити обов'язкові медичні огляди та робити щеплення у передбачених законодавством випадках; <p data-bbox="658 1102 1301 1145">Стаття 27. Профілактичні щеплення:</p> <p data-bbox="658 1150 2026 1239">Профілактичні щеплення з метою запобігання захворюванням на туберкульоз, поліомієліт, дифтерію, кашлюк, правець та кір в Україні є обов'язковими.</p>

Законодавча база

України з питань імунопрофілактики (продовження)

Стаття 12. Профілактичні щеплення

Профілактичні щеплення проти дифтерії, кашлюка, кору, поліомієліту, правця, туберкульозу є обов'язковими і включаються до календаря щеплень. Медичні працівники, які проводять профілактичні щеплення, повинні мати відповідну підготовку з питань їх проведення та зобов'язані надати об'єктивну інформацію особам, яким проводиться щеплення, або їх законним представникам про ефективність профілактичних щеплень та про можливі поствакцинальні ускладнення.

Стаття 15. Запобігання інфекційним захворюванням у дитячих закладах:

- Прийом дітей до виховних, навчальних, оздоровчих та інших дитячих закладів проводиться за наявності відповідної довідки закладу охорони здоров'я, а також, якщо їй проведено профілактичні щеплення згідно з календарем щеплень і вона не перебувала в контактi з хворими на інфекційні хвороби або бактеріоносіями.
- дітям, які не отримали профілактичних щеплень згідно з календарем щеплень, відвідування дитячих закладів не дозволяється.
- У разі якщо профілактичні щеплення дітям проведено з порушенням установлених строків у зв'язку з медичними протипоказаннями, при благополучній епідемічній ситуації за рішенням консилиуму відповідних лікарів вони можуть бути прийняті до відповідного дитячого закладу та відвідувати його.

Закон України
N 1645-III від
06.04.2000
«Про
захист населення від
інфекційних хвороб».

Законодавча база

України з питань імунопрофілактики (продовження)

Наказ МОЗ України № 595 від 16.09.2011 «Про порядок проведення профілактичних щеплень в Україні та контроль якості й обігу медичних імунобіологічних препаратів»

Наказ МОЗ України від 11.08.2014 № 551 "Про удосконалення проведення профілактичних щеплень в Україні»

Наказ МОЗ України №1254 від 18.07.2024 року (внесено зміни до Календаря профілактичних щеплень та Положення про організацію і проведення профілактичних щеплень).

Наказ МОЗ України №2070 від 11.10.2019 року «Перелік медичних протипоказань профілактичних щеплень».

Наказ МОЗ України №1682 від 02.10.2024 року «Порядок забезпечення належних умов зберігання, транспортування, приймання та обліку медичних імунологічних препаратів».

Наказ МОЗ України №1614 від 03.08.2021 року «Про затвердження Порядку організації та проведення профілактики інфекції та інфекційного контролю в закладах охорони здоров'я».

Розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.06.2023 року №562 – р «Про схвалення Стратегії розвитку імунопрофілактики та захисту населення від інфекційних хвороб, яким можна запобігти шляхом проведення імунопрофілактики, на період до 2030 року та затвердження операційного плану її реалізації у 2023 – 2025 роках».

Безпека вакцин

- ❖ Виробництво вакцин починається з отримання доказів того, що вакцина є ефективною (дієвою) та безпечною, перш ніж вона буде випущена на ринок.
- ❖ Стандарти якості для вакцин включають тестування кожної партії на ефективність (щоб переконатися, що вона ефективна проти конкретного захворювання), чистоту (щоб переконатися, що вона містить лише необхідні компоненти) і стерильність (щоб переконатися, що в ній немає сторонніх бактерій). Незалежно від того, яка країна виробляє вакцину, усі вони дотримуються однакових процедур контролю якості.
- ❖ Вакцини постійно контролюють на наявність несприятливих подій після імунізації.

У вакцинах використовують ад'юванти (речовини, які посилюють імунну відповідь організму на антиген), стабілізатори та консерванти. Вакцини з ад'ювантами можуть спричиняти деякі почервоніння, набряк і біль у місці ін'єкції. Однак такі ад'юванти, як солі алюмінію, а також інші компоненти вакцини додають в дуже малих дозах, які не завдають шкоди організму людини. Такі вакцини безпечно використовуються впродовж десятиліть та їй постійно контролюють міжнародні агентства, центр профілактики й контролю захворювань.

Vaccine Safety Net – це платформа, створена ВООЗ, з вебсайтами учасників, на яких можна знайти достовірну інформацію про безпеку вакцин різними мовами.

Основні види вакцинації

- ❑ **Рутинна (планова) вакцинація:** Проводиться за графіком, затвердженим національним календарем щеплень. Включає щеплення проти таких захворювань, як кір, гепатит В, поліомієліт, дифтерія, правець, кашлюк тощо.
- ❑ **Екстрена вакцинація:** Застосовується в разі небезпеки зараження, наприклад, при травмах із ризиком зараження правцем або укусах тварин (щеплення проти сказу). Мета – швидкий захист від хвороби.
- ❑ **Ревакцинація:** Повторне введення вакцини через певний час після початкової імунізації. Необхідна для підтримання імунітету на належному рівні, наприклад, від правця чи дифтерії кожні 10 років.
- ❑ **Сезонна вакцинація:** Здійснюється для профілактики захворювань, які мають сезонний характер, наприклад, вакцинація проти грипу перед осінньо-зимовим періодом.
- ❑ **Специфічна вакцинація:** Призначається для окремих груп населення: мандрівників, медиків або людей із хронічними захворюваннями (наприклад, вакцинація від жовтої лихоманки чи менінгококу).
- ❑ **Постконтактна вакцинація:** Проводиться після контакту з інфекційним хворим, щоб запобігти розвитку захворювання (наприклад, вакцинація проти кору чи гепатиту В).

Як проводиться вакцинація

Щеплення дозволяється проводити тільки зареєстрованими в Україні вакцинами/анатоксинами згідно з [Календарем профілактичних щеплень в Україні](#), затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України від 16 вересня 2011 року № 595 (у редакції наказу Міністерства охорони здоров'я України від 11 серпня 2014 року № 551), та інструкціями із застосування вакцини або анатоксину, затвердженими в установленому порядку.

У пунктах щеплень для здійснення вакцинації можуть бути задіяні лише ті медичні працівники (лікар, фаховий молодший бакалавр, молодший бакалавр, бакалавр за спеціальністю 223 «Медсестринство» галузі знань 22 «Охорона здоров'я»), які пройшли спеціальну щорічну підготовку та володіють правилами організації і технікою проведення щеплень, а також навичками надання невідкладної допомоги в разі розвитку післявакцинальних реакцій/ускладнень.

Медичний персонал, який не пройшов спеціальну підготовку, не допускається до проведення щеплень!

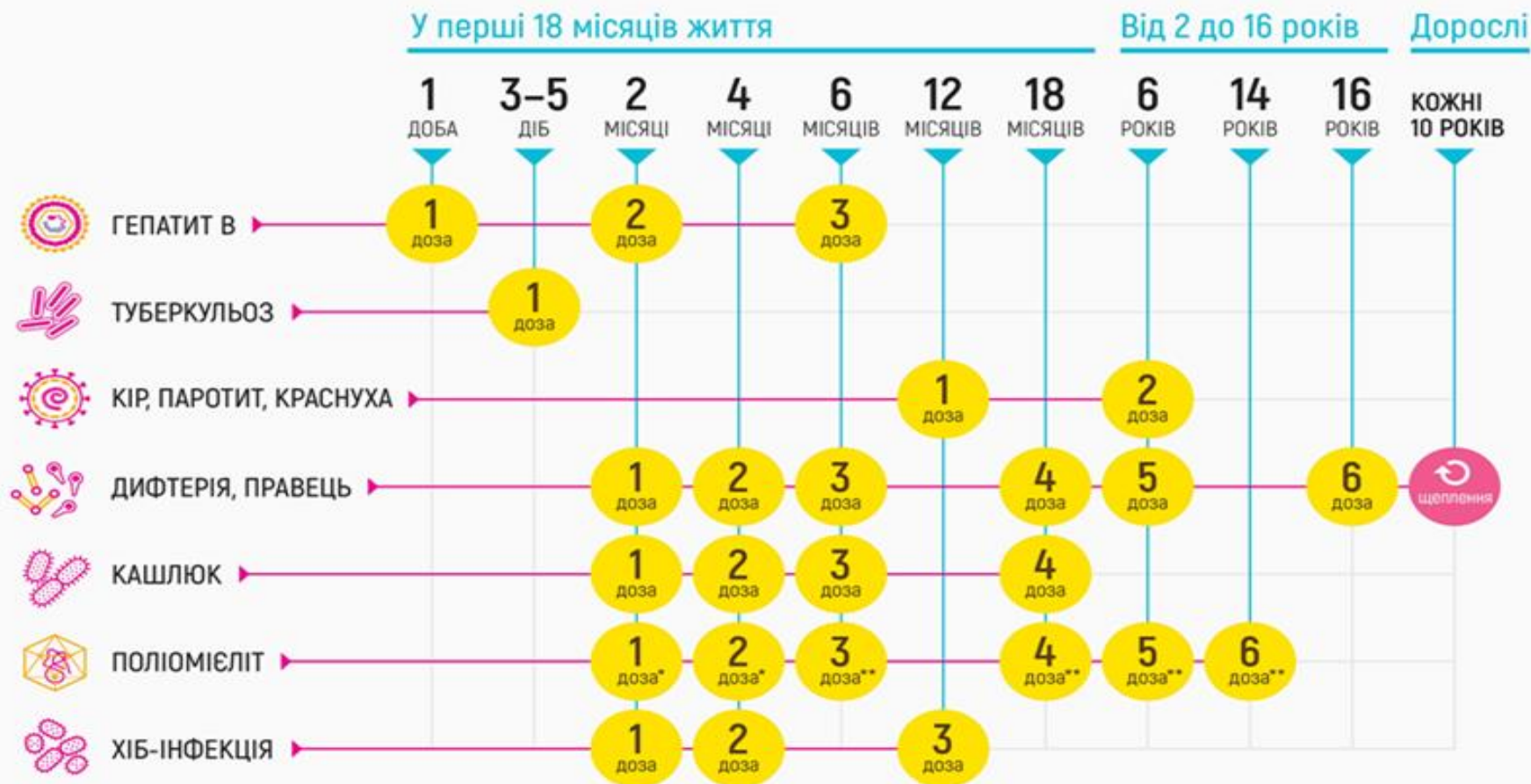
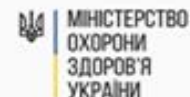
Перелік вакцин, рекомендованих ВООЗ

На сьогодні ВООЗ рекомендує **10 вакцин у дитячому та ранньому дитячому віці**, а також одну у підлітковому віці – це рекомендації, які застосовні для всіх країн (ВООЗ, квітень 2019р.):

- ❖ Бацила Кальметта-Герена (БЦЖ) (1 доза – захищає від туберкульозу)
- ❖ Вакцина АКДП (3 дози – захищає від дифтерії, правця та кашлюку)
- ❖ Ревакцинація проти правця та дифтерії(у 9-15р.)
- ❖ Гепатит В (3-4 дози – захищає від гепатиту В)
- ❖ Хіб (3 дози- запобігає гемофільній паличці типу b)
- ❖ Пневмокок (3 дози – захищає від пневмококової інфекції)
- ❖ Поліомієліт (ОПВ та\або ІПВ 3-4 дози – захищає від поліомієліту)
- ❖ Ротавірус (2-3 дози – захищає від ротавірусної інфекції)
- ❖ Кір (2 дози – захищає від кору)
- ❖ Краснуха (1 доза – захищає від краснухи)
- ❖ ВПЛ (2 дози – захищає від вірусу папіломи людини, який може спричиняти рак шийки матки й інші види раку) (дівчата-підлітки)

Календар профілактичних щеплень

Чинний, затверджений Міністерством охорони здоров'я України в 2018 році

*Інактивована поліомієлітна вакцина (ІПВ)

**Оральна поліомієлітна вакцина (ОПВ)

vaccination.com.ua

moz.gov.ua

Відповідальність медичних закладів за організацію вакцинації

- Медичний заклад несе юридичну та моральну відповідальність за безпеку пацієнтів під час вакцинації
- Дотримання всіх санітарно-гігієнічних норм
- Правильно організовану документацію
- Зберігання вакцин
- Своєчасне повідомлення про можливі побічні ефекти

Відповідальність за організацію та проведення вакцинацій лягає не лише на лікарів, а й на адміністрацію медичного закладу, яка повинна забезпечити необхідні умови для їх здійснення.

Місце проведення вакцинації

Профілактичні щеплення мають проводитися лише у пунктах щеплення.

Постійний пункт щеплення (місце, де медичні імунобіологічні препарати зберігаються більше ніж двадцять чотири години і передбачено щоденне проведення профілактичних щеплень) має бути оснащений:

- холодильником для зберігання вакцини;
- термометром в холодильнику на другій полиці (місце, що найбільш чутливе до холоду) та термометром для валідації його показань;
- сумкою-холодильником (термоконтейнером) з двома комплектами холодних елементів (4 елементи в кожному комплекті) та термометром;
- столиком, що за розмірами здатний вмістити одну невелику сумку-холодильник (термоконтейнер), ін'єкційні матеріали і коробку для безпечної утилізації шприців;

Місце проведення вакцинації (продовження)

- наборами лікарських засобів та медичними виробами для надання медичної допомоги при невідкладних станах, а також аптечками для надання екстреної медичної допомоги;
- коробкою для безпечної утилізації шприців;
- кушетка;
- сповивальний столик;
- облаштованим місцем для гігієни рук (вода, мило). За неможливості обладнання місця для миття рук потрібно облаштувати дозатор з антисептиком для обробки шкіри рук;
- бактерицидним опромінювачем або іншим пристроєм для знезараження повітря, дозволеним до застосування в установленому порядку;
- інформаційними матеріалами, плакатами з вакцинації для населення і навчальними посібниками, в тому числі візуалізаційними матеріалами надання екстреної медичної допомоги при невідкладних станах, які можуть виникнути після застосування імунобіологічних препаратів (за можливості);
- термометром для вимірювання температури у приміщенні.

Місце проведення вакцинації (продовження)

Тимчасові пункти щеплення (місце, де щеплення проводяться лише впродовж двадцяти чотирьох годин) дозволяється облаштовувати без холодильника, проте вони мають оснащуватись двома сумками-холодильниками (термоконтейнерами) з термометрами та відповідною кількістю холодних елементів залежно від обсягу вакцин (один для зберігання основного запасу вакцин, інший на робочому столі для зберігання відкритого флакона).

Крім цього, тимчасовий пункт щеплення оснащується:

- столиком, що за розмірами здатний вмістити одну невелику сумку-холодильник (термоконтейнер), ін'єкційні матеріали і коробку для безпечної утилізації шприців;
- коробкою для безпечної утилізації шприців;
- облаштованим місцем для гігієни рук (вода, мило). За неможливості обладнання місця для миття рук потрібно облаштувати дозатор з антисептиком для обробки шкіри рук;
- наборами лікарських засобів та медичних виробів для надання медичної допомоги при невідкладних станах;
- термометром для вимірювання температури у приміщенні.

Алгоритм інфекційного контролю в кабінеті щеплень

- ✓ **Підготовка кабінету:** Забезпечення належної вентиляції та освітлення. Проведення регулярного прибирання та дезінфекції поверхонь. Наявність необхідних дезінфекційних засобів та обладнання.
- ✓ **Підготовка персоналу:** Навчання медичного персоналу щодо стандартних заходів інфекційного контролю. Використання засобів індивідуального захисту (ЗІЗ) відповідно до встановлених вимог.
- ✓ **Підготовка пацієнта:** Оцінка стану здоров'я пацієнта перед щепленням. Забезпечення гігієни рук пацієнта перед процедурою.
- ✓ **Проведення щеплення:** Дотримання асептичних умов під час маніпуляцій. Використання стерильних інструментів та матеріалів. Утилізація використаних матеріалів відповідно до встановлених процедур.
- ✓ **Післявакцинальний нагляд:** Спостереження за пацієнтом протягом визначеного часу після щеплення. Ресстрація можливих побічних реакцій та їхнє документування.
- ✓ **Ведення документації:** Заповнення відповідних форм обліку щеплень. Ведення журналу обліку дезінфекційних заходів та використання ЗІЗ.

Перелік медичної документації з імунопрофілактики

- Журнал обліку профілактичних щеплень (форма 064/0)
- Журнал обліку залишків вакцин і медичних імунобіологічних препаратів (МІБП)
- Журнал реєстрацій та ускладнень після імунізації (поствакцинальних реакцій)
- Журнал температурного режиму (холодовий ланцюг)
- Журнал обліку санітарної обробки
- Карта профілактичних щеплень (форма 063/0)
- Інформована згода на проведення вакцинації та Медична карта амбулаторного хворого (форма 112/0 або форма 025/0)
- Форма повідомлення про поствакцинальні ускладнення
- План щеплень (місячний та/або річний)
- Звіт (місячний та /або річний)
- Документи інші: Сертифікати якості вакцини, Інструкції, СОПи, тощо
- Акти про списання використаних вакцин та Акти транспортування вакцин (фіксується температура під час перевезення)
- Для шкіл, дитячих садків чи інших закладів освіти – Журнал обліку профілактичних щеплень у навчальних закладах (форма 064/0)
- Сертифікати обладнання (підтверджують справність холодильників, термоконтейнерів та акумуляторів)

Медичний огляд перед щепленням

Медичний огляд перед щепленням є обов'язковим

- Медичні огляди осіб віком до 18 років перед щепленням або туберкулінодіагностикою у закладах охорони здоров'я **проводяться у присутності батьків, або опікунів, піклувальників, або інших законних представників безпосередньо у день щеплення або туберкулінодіагностики.**
- У разі проведення щеплень або туберкулінодіагностики у дошкільних закладах або загальноосвітніх навчальних закладах медичні огляди проводяться у присутності медичного працівника.
- При виявленні негативних змін у стані здоров'я особи призначається додаткове медичне обстеження згідно з чинними протоколами надання медичної допомоги особам відповідно до медичних показань.
- **Обов'язковою умовою для проведення медичних оглядів осіб віком до 18 років у закладах охорони здоров'я є дотримання температурного режиму у приміщенні - не нижче 22° С та достатнє освітлення.**

Медичний огляд перед щепленням (продовження)

Медичний огляд осіб віком до 18 років перед щепленням або туберкулінодіагностикою складається із:

- 1) збору анамнезу по органах і системах організму з огляду на тривалість та тяжкість перебігу перенесених гострих захворювань, оцінки реакції на попереднє щеплення, перебігу поствакцинального періоду;
- 2) термометрії;
- 3) огляду шкіри, слизових оболонок кон'юнктиви очей, порожнини рота;
- 4) у разі необхідності - клінічного обстеження органів серцево-судинної, дихальної, шлунково-кишкової систем;

Обов'язковим є:

- отримання Інформованої згоди та оцінки стану здоров'я особи або дитини одним із батьків або іншим законним представником дитини на проведення щеплення або туберкулінодіагностики, затвердженої наказом МОЗ України від 31.12.2009 №1086, зареєстрованої у Міністерстві юстиції України 02.08.2010 за № 594/17889 (далі - форма № 063-2/о);
- отримання згоди на збір та обробку персональних даних особи за формою, наведеною у додатку до цього Порядку;

Місце ін'єкції

- ▶ Для дітей віком до трьох років рекомендоване місце для введення будь-якої вакцини – це зазвичай передньобочкова поверхня стегна в його середній третині.
- ▶ Дітям старше трирічного віку та дорослим вакцини рекомендують вводити в ділянку дельтовидного м'яза плеча (трицепс або м'язовий виступ в області зовнішньої частини плеча, і укол робиться збоку).
- ▶ На сьогодні вводити будь-які вакцини в сідничну ділянку вкрай не рекомендується, особливо якщо це діти молодшого віку. Це дуже високий ризик механічного або запального ушкодження в області сідничного нерва. Крім того, там багато жиру та часто бувають абсцеси, що знижує ефективність вакцинації.
- ▶ У дорослого в області сідниць дуже виражений підшкірний шар, через що такі «внутрішньом'язові» вакцинації по суті є підшкірними, тобто некоректними.

Методи введення вакцин

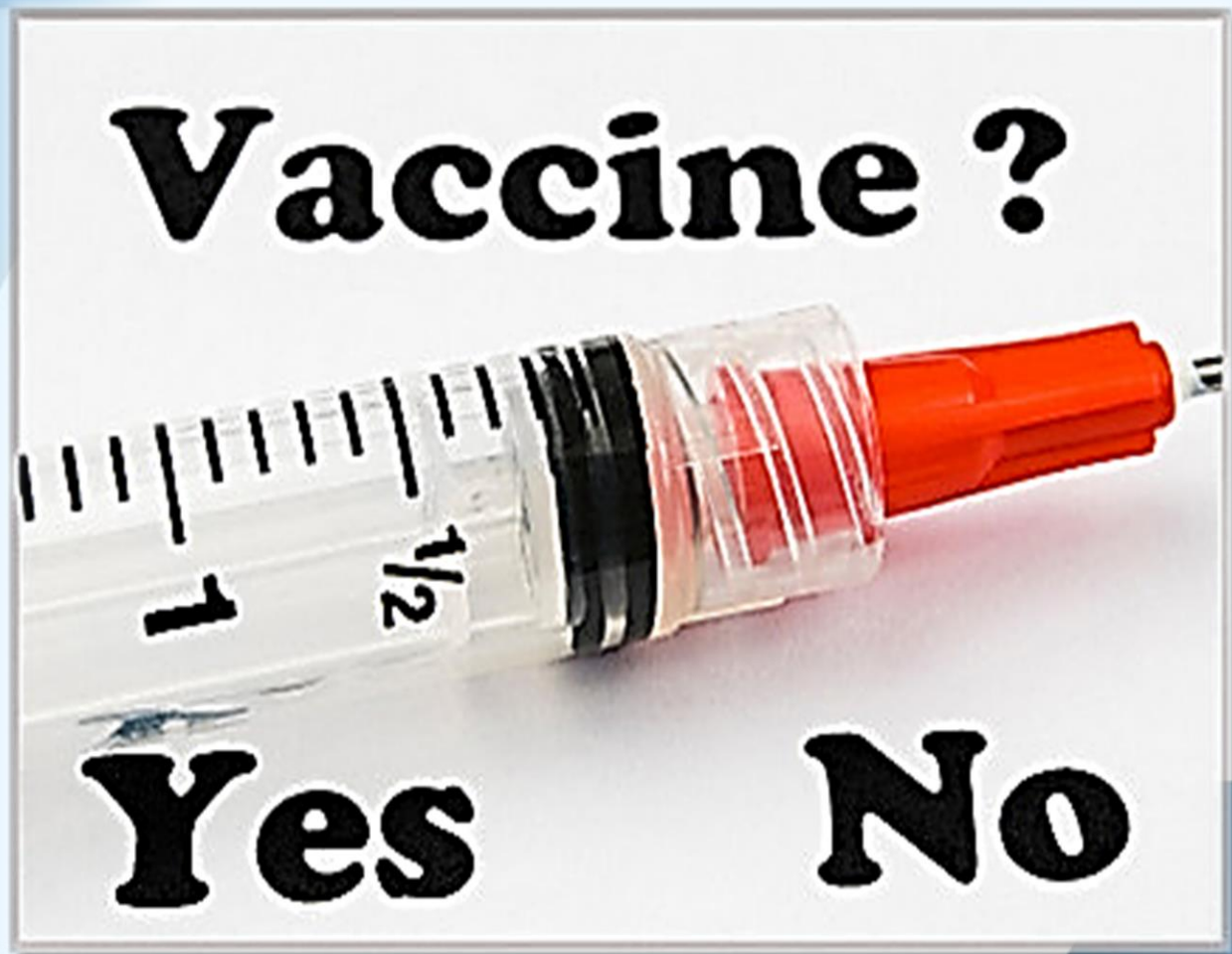
Методи введення вакцин:

- **Внутрішньом'язово** (вводимо під кутом 90 градусів);
- **Внутрішньошкірно** (вводимо паралельно до поверхні шкіри, зрізом голки догори. Приведенні утворюється папула). Єдина вакцина, що вводиться внутрішньошкірно – БЦЖ;
- **Підшкірно** (вводяться лише живі вакцини, які чутливі до антисептиків). Безпосередньо перед ін'єкцією слід почекати кілька секунд, щоб вивітрився спирт, яким обробляється шкіра в місці введення. Техніка введення: взяти шкіру у складку, голку вставити під гострим кутом до поверхні шкіри (для дорослих – 90 градусів, для малих дітей та людей зі слабо вираженим підшкірним жировим шаром введення під кутом 45 градусів).

Зауваження!

- Після проведення профілактичного щеплення та туберкулінодіагностики повинно бути забезпечене медичне спостереження протягом терміну, визначеного інструкцією про застосування відповідної вакцини/анатоксину/туберкуліну.
- **Якщо в інструкції про застосування вакцини/анатоксину не вказано термін спостереження, особа, якій було проведено щеплення, повинна перебувати під наглядом медичного працівника не менше 30 хвилин після вакцинації.**

Чому відбувається відмова від вакцинації?

Чому відбувається відмова від вакцинації? (продовження)

- Європейський центр профілактики та контролю захворювань у 2016 р. дещо по-іншому згрупував піклувальників на тих, хто:
- **нерішучі** щодо вакцинації (з різних причин);
 - **байдужі** (вважають вакцинацію низькопріоритетною, оскільки не бачать ризику для своєї дитини);
 - **не охоплені** (наприклад, групи, які маргіналізовані суспільством і з цієї причини не вакциновані);
 - **активні противники** (які чинять опір через особисті, культурні або релігійні переконання).

Чинники, що впливають на рішення батьків вакцинувати дітей

Ухвалення рішення батьками та піклувальниками на етапах «Обмірковування» та «Дія» щодо того, чи варто вакцинувати дитину, є складним процесом, на який впливають чинники, відомі під назвою «Три С»:

1. Confidence (впевненість).

«Довіра до ефективності й безпеки вакцин і до системи, яка їх постачає, зокрема надійність і компетентність служб охорони здоров'я та медичних працівників, а також довіра до мотивації політиків, які ухвалюють рішення про те, які вакцини потрібні та коли вони потрібні. Впевненість у вакцинації існує в діапазоні від нульової до 100% впевненості»;

2. Complacency (самозаспокоєння).

«Передбачувані ризики захворювань, яким можна запобігти за допомогою вакцинації, є низькими, і вакцинація не вважається необхідним профілактичним заходом. Окрім сприйняття загрози тяжкості захворювання та/або передачі інфекції, на самозаспокоєння щодо конкретної вакцини або вакцинації в цілому може впливати недооцінка цінності вакцини (профілю ефективності та/або безпеки) або недостатня поінформованість. Успіх програми імунізації може призвести до самозаспокоєння і, зрештою, до нерішучості.

3. Convenience (Зручність).

Чинники, що впливають на рішення батьків вакцинувати дітей (продовження)

«Три С»: чинники, що впливають на нерішучість щодо вакцинації

Complacency (само-заспо-коєння)

Низький передбачуваний ризик захворювань, яким можна запобігти за допомогою вакцинації, і вакцинація не вважається необхідною.

Інші життєві питання/проблеми зі здоров'ям є більш пріоритетними.

Confidence (впевненість)

Низький рівень довіри до вакцин, до системи надання послуг та органів охорони здоров'я.

Convenience (зручність)

Бар'єри, пов'язані з географічною доступністю, наявністю, ціною доступністю та прийнятністю послуг.

Фактори впливу на рішення щодо вакцинації

Для того, щоб людина, що сумнівається, зважилася на вакцинацію, повинні зійтися три фактори:

Довіра

до медичних працівників

Впевненість у медици
почуття внутрішнього спокою та
задоволення своїми діями

Зручність

для пацієнтів

Дії медичного працівника

- Якщо ви робите щеплення маленькій дитині, запитайте піклувальника, чи розуміє дитина, що таке щеплення і якщо так, то наскільки добре вона це розуміє;
- Використовуйте формулювання, які відповідають рівню розуміння піклувальника та пацієнта;

- Визнайте та нормалізуйте почуття пацієнта/піклувальника:

«Нервувати перед уколом — це нормально»;

- **БУДЬТЕ ЧЕСНИМИ.** Так, голка може завдавати болю, але це нормально, це короткочасний біль, який минає сам по собі. **НЕ** кажіть: *«Це не боляче»* та **НЕ** намагайтеся заспокоїти, кажучи: *«Біль скоро мине»*.

Дії медичного працівника (продовження)

Підготуйте пацієнта/підкувальника, коротко пояснивши їм, чого треба очікувати, зокрема:

- від чого захищає вакцина або вакцини: **«Пам'ятайте, що ці вакцини забезпечують важливий захист від...»;**

- як ви будете робити щеплення та вживати заходів, щоб мінімізувати дискомфорт: наприклад, **«Я введу вакцину якомога обережніше та швидше».**

- Опишіть відчуття під час щеплень, не роблячи при цьому висновків про те, що вони можуть бути, а можуть і не бути: **«Ви можете відчувати тичок або щипок, а також поштовх упродовж декількох секунд».**

- Якщо ви прагнете відвернути увагу дитини/пацієнта, запропонуйте обмежений, але реалістичний вибір і дозвольте їй/йому зробити свій вибір: **«Чи не хочете ви заспівати пісню або переглянути цю книгу, поки я буду робити вам щеплення?»**

Під час щеплення

Якщо пацієнт є **немовлям**, попросіть піклувальника потримати його в положенні, зручному для них обох.

Заохочуйте годування груддю під час щеплення (якщо це доцільно), оскільки це також допомагає розслабитися.

Якщо пацієнт — **дитина старшого віку або доросла людина**, попросіть її/його розслабити руку (можна покласти руку на верхню частину ноги, якщо вона/він сидить).

Перед введенням голки подайте нейтральний словесний сигнал:
«Я буду рахувати 3, 2, 1» «Починаю!»

Якщо дитину тримає піклувальник, прохання не рухатися під час ін'єкції є важливим під час введення вакцини.

Після щеплення...

- Посміхайтесь, підбадьорюйте та хваліть пацієнта за його хоробрість:
«Молодець, ти залишався дуже спокійним/не рухався зовсім!»;
- Попросіть розповісти про відчуття під час щеплення та використовуйте цю інформацію для планування наступного разу: *«Як ви себе почували?»*;
- Надайте інструкції щодо подальшого догляду:
«Обов'язково рухайте рукою. Якщо не рухати нею, рука може боліти ще сильніше»;
- Проінформуйте про ознаки та симптоми, на які треба звернути увагу, тобто про несприятливі події після імунізації (НППІ):
«Почервоніння та набряк у місці ін'єкції є нормальним явищем, яке має зникнути через кілька днів».

Біль при щепленні...

Біль під час щеплення відрізняється від болю, який з'являється після щеплення.

Біль, який з'являється ПІСЛЯ щеплення, може супроводжуватися почервонінням, болючістю та/або набряком у місці ін'єкції:

Зазвичай біль легкий і не виражений.

Біль може бути пов'язаний з іншими поширеними легкими несприятливими подіями після імунізації

- (НПШ), як-от втома;
- головний біль;
- нудота;
- запаморочення або непритомність (найчастіше в підлітків).

Корисні ресурси, що вам допоможуть в роботі:

Офіційний сайт МОЗ України <https://moz.gov.ua/>

Центр Громадського Здоров'я <https://www.phe.org.ua/>

Національний портал з імунізації <https://vaccine.org.ua/>

ГО «Батьки за вакцинацію» <https://bzv.org.ua/>

ФБ «Вакцинація: питання та відповіді»

Академія НСЗУ

<https://academy.nszu.gov.ua/enroll/index.php?id=197>

CDC <https://www.cdc.gov/vaccines/>

Гаряча лінія:

0800 351 896 Фахівці й фахівчині Національної гарячої лінії МОЗ і ЮНІСЕФ «Спільно до здоров'я» консультують щодо ЩЕПЛЕННЯ ДІТЕЙ І ДОРОСЛИХ.

•

**Найбільший успіх вакцинації, який ми
не бачимо - всі, хто не страждає і не
вмирає від вакцин-контрольованих
захворювань**

Слава УКРАЇНІ!

ГЕРОЯМ СЛАВА!

З повагою,
КНП ХОР «ОЦМСЗСЖІАД»